

Posudek školitele na bakalářskou práci Aleny Maříkové:

Autoobraz kazašských studentů v České republice. Praha, FHS UK 2009

Co se týče volby tématu a jeho originality autorka si vybrala velmi zajímavé, ovšem zároveň i velmi mnohohrstevnaté téma. Hlavním přínos práce zcela nepochybně spočívá ve snaze za pomoci kvalitativních přístupů (zúčastněného pozorování), v tomto případě na základě rozhovorů podchytit a popsat fenomén života kazašských studentů v České republice. Tato problematika obecně zůstává – podobně jako ekvivalentně zaměřená témata života cizinců v ČR – spíše stranou badatelského zájmu, nemluvě již o zájmu veřejném. Přitom by si tato témata bezpochyby více než zasloužila. O to více je třeba vyzdvihnout snahu autorky, která se, byť jen třeba ve formátu bakalářské práce, pokusila toto téma uchopit. Otázkou zůstává, do jaké míry se tento nelehký úkol autorce podařilo naplnit.

K práci s prameny, jejich kritice a interpretaci je možné říci, že při svém bádání autorka využila především svých vlastních výzkumů, tj. sama vedla 13 rozhovorů a dále využila také internetových zdrojů. Kvantitativní rozsah využití pramenné základny je pro tento formát více než dostačující. Jinak obecně autorka pracuje s prameny velmi citlivě, eticky a podle všech postupů, přičemž se rozhodla získané rozhovory anonymizovat.

Vzhledem k tomu, že na dané téma dosud v českém prostředí nevznikly specializované práce většího rozsahu, je tomu uzpůsoben i seznam prostudované literatury. Ten se může zdát v kterých ohledech poněkud stručným, na druhou stranu poznatky získané z literatury však autorce slouží spíše jako nezbytný základ pro rámcovou orientaci „v době“, která je nezbytná pro její hlavní úkol, tj. vlastní zúčastněné pozorování a následnou interpretaci. I když se nejedná o práci historicky zaměřenou, za úvahu by snad možná stálo ještě alespoň rámcové studium dějiny bývalého Sovětského svazu a potažmo jeho nástupnických států, což by v mnohém rozšířilo výše uvedené interpretační rámce. Je třeba pozitivně kvitovat solidní znalost teoretické literatury k problematice kvalitativního výzkumu a sledování (auto)obrazů. Celkově je možné říci, že vzhledem ke svému záměru autorka s literaturou pracuje bez problémů.

K využití metodologie a argumentačním schopnostem je možné říci, že autorka si počíná velice zdatně. Jako zdařilé se jeví pasáže popisující cestu autorky k tématu jejího výzkumu a také její postřehy a dojmy z něj. Při práci za pomoci zúčastněného pozorování si autorka počíná velice zdatně a do značné míry se jí daří také zrekonstruovat i základní kontury autoobrazu.

Struktura práce je logická a přehledná a odpovídá charakteru zkoumaného tématu. Pokud pomineme velice precizně sepsanou část metodologickou, ve které si autorka uzpůsobuje existující metody svému tématu, a pak v další části práce se autorka snaží postihnout charakteristiku vzorku respondentů. Jako účelná se v této souvislosti jeví anonymizace rozhovorů. Následující tři kapitoly tvoří vlastní těžiště práce, v níž se autorka postupně pozastavuje nad základními konturami (auto)obrazů (např. pohostinnost, patriotismus, sebezprezentace, orientace na kariéru, kolektivismus, úcta k autoritám a osobám věkově starším...) a také nad kontextem, v němž se tyto obrazy utvářejí (cesta za vzděláním do ČR, program UniPrep, studenti z Kazachstánu jako specifická sociální skupina mezi cizinci v ČR). V základních rysech také naznačuje posun, ke kterému v utváření obrazu studentů došlo v průběhu pobytu v ČR. Je třeba také ocenit autorčinu snahu dekonstruovat autostylizační prvky v utváření tohoto obrazu, které postupně rozpoznávala v průběhu svého dlouhodobého výzkumu.

Po stylistické i formální stránce splňuje práce požadovaná kritéria, snad jen by v seznamu literatury měla autorka uvést veškeré rozhovory (včetně data a místa nahrávání), z nichž autorka při své práci čerpala.

Celkově je možné říci, že práce ve své formátu do míry vrchovaté splnila stanovené cíle, i když samozřejmě by bylo možné pokročit i dále, což by mohlo být cílem dalšího typu práce, pokud by se autorka tématu věnovala i nadále.

Bakalářskou práci považuji za zdařilou výbornou, doporučuji ji k obhajobě a hodnotím ji známkou 1 (výborně).

V Praze 8. 1. 2010

PhDr. Pavel Mücke, Ph.D.